

Kunnan ja kaupunginhallituksille
Kuntayhtymien hallituksille

**Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut
pysyvät pääosin ennallaan vuosina 2020-2021**

Indeksillä tarkistettavien tasasuuruisten asiakasmaksujen enimmäismäärät pysyvät ennallaan vuosina 2020-2021.

Tulosidonnaisten maksujen tulorajat sekä henkilökohtaiseen käyttöön jätettävä vähimmäiskäyttövara muuttuvat vuoden 2020 alusta.

Asiakasmaksuasetuksessa säädettävät tulorajat sekä vähimmäiskäyttövara muuttuvat 1.1.2020 voimaantulevan asetuksen (1059/2019) perusteella.

Lisätiedot:

Maria Pernu, puh. 09 771 2133
Anu Nemlander, puh. 09 771 2612

Asiakirjalähde

Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta (1056/2019)

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut pysyvät pääosin ennallaan vuosina 2020-2021

Yleistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävät maksut ja tulosisidonnaisten maksujen tuloajat on sidottu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain (734/1992, jäljempänä asiakasmaksulaki) 2 §:n 2 momentin ja asiakasmaksuasetuksen (912/1992), jäljempänä asiakasmaksuasetus) 33 a §:n nojalla indeksiin elokuun 2008 alusta lukien.

Indeksitarkistukset tehdään joka toinen vuosi. Edellinen indeksitarkistus tehtiin vuosille 2018-2019.

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen perusteena ovat kansaneläkeindeksi ja työeläkeindeksi. Euromääräiset asiakasmaksut pyöristetään lähimpään 0,10 euroon. Maksujen perusteena olevat tuloajat ja laitoshoidossa olevan henkilön henkilökohtaiseen käyttöön jätettävä vähimmäiskäyttövara pyöristetään lähimpään täyteen euroon.

Kansaneläkeindeksin muutoksen mukainen tarkistus tapahtuu käyttäen kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan tarkistusvuoden tammikuussa maksettavina olleiden kansaneläkkeiden suuruus on laskettu. Kansaneläkeindeksin arvo on indeksin jäädytyksestä johtuen pysynyt samana tarkistusjaksolla, mikä johdosta ao. asiakasmaksujen enimmäismäärät myös pysyvät ennallaan.

Työeläkeindeksin muutoksen mukainen tarkistus tapahtuu käyttäen sitä työeläkeindeksin pistelukua, joka on vahvistettu tarkistusvuodelle työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:n soveltamista varten. Työeläkeindeksin arvo on tarkistusjaksolla noussut noin 2 prosenttia, minkä johdosta ao. tuloajat ja vähimmäiskäyttövara nousevat.

Laskennallisesti arvioiden kuntien ja kuntayhtymien asiakasmaksutuotto voi tarkistusten myötä vähentyä noin 1,8 miljoonalla eurolla vuodessa.

Työeläkeindeksin mukaiset tarkistukset kohdistuvat asetuksen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tuloajojen euromääriin, 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun tuloajan korotuksen euromäärään sekä 33 §:n mukaiseen vähimmäiskäyttövaran määrään. Näihin ei kohdisteta muita tarkistuksia.

Seuraavat asiakasmaksuasetuksen nojalla säädettävät asiakasmaksut on sidottu kansaneläkeindeksiin:

- tilapäisen kotisairaanhoidon maksu 3 § 5 mom.
- terveyskeskusmaksu, terveyskeskuksen päivystysmaksu ja yksilökohtainen fysioterapiamaksu 7 §
- sairaalan poliklinikkamaksu 8 § 1 mom.
- päiväkirurginen maksu 8 a § 1 mom.
- suun ja hampaiden tutkimuksen ja hoidon maksut 9 § 1-2 mom.
- sarjahoidon maksu 11 § 1 mom.
- lyhytaikaisen laitoshoidon maksu 12 § 1 mom.
- päivä- ja yöhoidon maksu 13 § 1 mom.
- kuntoutushoidon maksu 14 § 1 mom.
- lastensuojelun maksut 20 § 2 mom.
- lääkärintodistusmaksu 23 §
- käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävä maksu 25 § 1 mom.
- maksukaton täyttymisen jälkeen perittävä hoitopäivämaksu 26 a § 3 mom.

Seuraavat asiakasmaksuasetuksen nojalla säädettävät tuloajat ja vähimmäiskäyttövara on sidottu työeläkeindeksiin:

Henkilökohtaiseen käyttöön jätettävä käyttövara

Henkilökohtaiseen käyttöön jätettävä käyttövara on vähintään 110 euroa kuukaudessa 1.1.2020 lukien.

Asiakasmaksulain 14 §:n 1 momentin nojalla silloin, kun kunta tai kuntayhtymä on järjestänyt henkilölle laitoshoidon tai -huoltoa taikka perhehoitoa, voidaan henkilölle tulevat eläkkeet,

elinkorot, elatusavut, avustukset tai muut jatkuvat taikka kertakaikkiset tulot, korvaukset tai saamiset periä tai nostaa kunnalle siltä ajalta, jonka laitoshoidon, -huolto tai perhehoito kestää. Jos kunta nostaa henkilölle tulevat edellä mainitut tulot, on hänelle asiakasmaksuasetuksen 33 §:n nojalla jätettävä käyttövaroiksi asiakasmaksulain 7 c §:n 1 ja 2 momenteissa säädetty omavastuuosuus tai vähintään 110 euroa kuukaudessa 1.1.2020 lukien.

Kotona annettavan palvelun maksu

Kotona annettavan palvelun maksuista on säädetty asiakasmaksuasetuksen 3 §:ssä.

Jatkuva ja säännöllinen kotisairaanhoidon ja kotipalvelun

Kuukausimaksu saa olla enintään maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista. Maksuprosentit ja tulorajat ovat 1.1.2020 lukien seuraavat:

Henkilömäärä	Tuloraja euroa/kuukausi	Maksuprosentti
1	588	35
2	1 084	22
3	1 701	18
4	2 103	15
5	2 546	13
6	2 924	11

Kun henkilöitä on enemmän kuin kuusi, tulorajaa korotetaan 357 eurolla ja maksuprosenttia alennetaan 1 prosenttiyksiköllä kustakin seuraavasta henkilöstä.

Maksun enimmäismäärä ja maksun pyöristäminen

Asiakasmaksulain 2 §:n mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää palvelusta perittävän maksun enimmäismäärä ja maksu määräytyväksi maksukyvyyn mukaan.

Asiakasmaksulainsäädännöstä puuttuvat säännökset palvelun käyttäjän maksettavaksi tulevan maksun pyöristämisestä. Maksun pyöristämisessä on siten käytettävä euromääräisten maksujen pyöristämisestä annetun lain (890/2000) säännöksiä. Kunta tai kuntayhtymä taikka johtosäännöllä määrätty luottamustoimi voi päätöksellään alentaa asiakasmaksulainsäädännössä säädettyjä enimmäismaksuja.

Ostopalvelut

Jos kunta tai kuntayhtymä järjestää palveluja ostamalla palvelun kunnalliselta, yksityiseltä tai muulta palvelun tuottajalta ostopalveluna, palvelun käyttäjältä on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan tai kuntayhtymän itse järjestämistä vastaavista palveluista. Siten ostopalveluista perittävät asiakasmaksut kerryttävät samoin perusteiden maksukattoa kuin jos palvelu olisi kunnan tai kuntayhtymän omaa toimintaa; asiakasmaksulaki 12 §.

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen käyttöön ottaminen

Kunnanvaltuusto tai yhtymähallitus taikka hallintosäännöllä määrätty luottamustoimi voi päättää asiakasmaksulainsäädännön mukaisten maksujen käyttöönottamisesta.

Asiakasmaksuista päättäminen

Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa säädettyt asiakasmaksut ovat enimmäismaksuja. Kunta ja kuntayhtymä voi päättää luottamustoimielimessä siitä, että maksuja peritään enimmäismaksuja alhaisempina tai niitä ei peritä lainkaan.

Maksupäätöstä ei voida tehdä niin, että korotettu maksu määrätään perittäväksi takautuvasti (14.4.1994/1512 KHO 1994:A 22). Samansuuntaisen ratkaisun on tehnyt eduskunnan oikeusasiamies: Kunnalla ei ollut oikeutta määrätä asiakasmaksuja takautuvasti; 3199/2009.

SUOMEN KUNTALIITTO

Timo Reina
varatoimitusjohtaja

Tarja Myllärinen
johtaja, sosiaali- ja terveysasiat